

Lausunnon antaminen Itäratahanketta koskevaan ympäristövaikutusten arviointiselostukseen

Kuntakehityslautakunta 04.03.2026 § 23
69/11.00.02/2026

Valmistelija Laakso Jukka-Matti, etunimi.sukunimi@tuusula.fi

Lausuntopyyntö

Lupa- ja valvontavirasto (LVV) pyytää Tuusulan kunnan lausuntoa ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta, joka koskee Itärata Oy:n Itärata-hanketta. YVA-selostus liitteineen, kuulutus ja lausuntopyyntö löytyvät internetistä osoitteesta www.ymparisto.fi/itarata-yva. Lausuntojen määräaika on 13.3.2026. Lausunnot tulee toimittaa osoitteeseen kirjaamo@lvv.fi tai postitse osoitteeseen Lupa- ja valvontavirasto, PL 20, 13035 LVV. Tuusulan kunta on saanut lisää aikaa lausunnon toimittamiseen. Lausunto tulee toimittaa viimeistään 20.3.2026.

Tuusulan kunnanhallitus lausui YVA-ohjelmasta kokouksessaan 18.11.2024 § 397.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

YVA-menettelyssä arvioitavat Itäradan linjausvaihtoehdot on muodostettu siten, että eri tarkasteluväleillä on eri määrä arvioitavia linjausvaihtoehtoja. Vaihtoehtoja ja tarkasteluvälejä on tarkennettu ja osittain suunniteltu uudelleen sen jälkeen, kun YVA-ohjelma oli nähtävillä vuonna 2024. Nyt nähtävillä olevassa YVA-selostuksessa tarkasteluvälit ja hankkeen vaihtoehdot ovat:

Lentoradan ja Porvoossa sijaitsevan Backaksen välillä on tarkasteltu viittä vaihtoehtoista linjausta:

- Anttilan kylän vaihtoehto (AK)
- Sähköaseman pohjoinen vaihtoehto (SP)
- Sähköaseman eteläinen vaihtoehto (SE)
- Nikkilän vaihtoehto (N)
- Nikkilän eteläpuolinen vaihtoehto (NE)

Porvoon Backaksen ja Björkdalin välillä on tarkasteltu kolmea vaihtoehtoista linjausta sekä näihin liittyviä ala- ja täydennysvaihtoehtoja:

- Kuninkaanportin vaihtoehto K, joka mahdollistaa maanpäällisen aseman toteuttamisen Kuninkaanportin alueelle.
- Lisäksi tarkastellaan täydennysvaihtoehtoa K+, jossa Porvoon vanhan juna-aseman lähialueelle toteutettaisiin lähiliikenteen asema
- Puistokadun vaihtoehto P, joka mahdollistaa tunneliaseman toteuttamisen Läntisen Mannerheiminväylän alapuolelle
- Porvoon keskustan vaihtoehto VP3, joka mahdollistaa tunneliaseman toteuttamisen Porvoon keskustaan
- Vaihtoehdon VP3 alavaihtoehto VP2, joka kulkee tarkasteluvälin alusta Loviisan puolelle saakka tunnelissa. Alavaihtoehto mahdollistaa tunneliaseman toteuttamisen Porvoon keskustaan. Alavaihtoehdolta ei kuitenkaan ole mahdollista liittyä seuraavan tarkasteluvälin Myrskylän vaihtoehtoon.

Porvoon itäosassa sijaitsevan Björkdalin ja Kouvolan Teuroisten välillä on tarkasteltu kolmea vaihtoehtoista linjausta:

- Myrskylän vaihtoehto (M)

- Lapinjärven pohjoinen vaihtoehto (LP)
- Lapinjärven eteläinen vaihtoehto (LE)

Kouvolaan Teuroisten ja Korian välillä on tarkasteltu yhtä linjausta (TK).

Vertailuvaihtoehto 0+: Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan lisäksi vertailuvaihtoehtoa 0+, jossa Itärataa ei toteuteta. Vertailuvaihtoehto 0+ sisältää nykyisen rataverkon hyväksytyt parantamishankkeet. Oletuksena on, että Lontorata on rakennettu ja digirata (digitaalisen junien kulunvalvonnan uudistus) on toteutunut.

Hanketta koskevat tiedot

Itärata on Lontoradalta Porvoon kautta Kouvolaan suunniteltava kaksiraiteinen nopean liikenteen rata. Itärata erkaantuu länsipäässä Pasilan ja Keravan välille suunnitellusta Lontoradasta tunnelissa Tuusulassa/Vantaalla ja liittyy itäpäässä nykyiseen Lahti–Kouvola-rataan. Rataa suunnitellaan yhdeksän kunnan alueelle, jotka ovat Tuusula, Vantaa, Kerava, Sipoo, Porvoo, Loviisa, Myrskylä, Lapinjärvi ja Kouvola. Kaukoliikenteen lisäksi rata mahdollistaa Helsingin ja Porvoon välisen lähijunaliikenteen käynnistymisen. Tavarajunaliikenteen mahdollisuutta tutkitaan Keravan ja Kouvola välillä. Ratayhteyden pituus on vaihtoehdosta riippuen enimmillään 118 kilometriä.

Itäradan ratayhteys vaatii toteutuakseen Pasila–Kerava-välille suunnittelun Lontoradan. Itärataa käyttävät henkilöjunat kulkisivat Lontoradan kautta Pasilaan ja Helsingin päärautatieasemalle. Itärata erkaantuu Lontoradasta tunnelissa.

Itärata Oy on valinnut jatkosuunnitteluun, yleissuunnitelman laadintaan Nikkilän eteläpuolisen linjauksen (vaihtoehto NE). Ratalinjauksen valinnasta päätti Itärata Oy:n hallitus 30.10.2025 ja se esiteltiin hankeyhtiön osakaskokouksessa 12.11.2025. Vaihtoehto on YVA-seostuksessa esitettyjen perusteluiden mukaan pituudeltaan ja matka-ajaltaan lyhin, ja sillä on vähiten vaikutuksia ihmisiin sekä luontoon. Vaihtoehto on yhdyskuntarakenteen ja maankäytön kannalta myönteisin vaihtoehto. Valittu linjaus aiheuttaa kokonaisuudessaan vähiten haittaa ja mahdollistaa eniten hyötyjä.

YVA-selostuksen mukaan kaikki ratalinjausvaihtoehdot edellyttävät Tuusulassa muutosta voimassa oleviin osayleiskaavoihin. Tuusulan yleiskaavan yleispiirteisyys huomioon ottaen Lontoradan ohjeelliseen merkintään voidaan kuitenkin tulkita sisältyvän myös Itäradan erkaneminen. Tunneliosuus edellyttää lisäksi asemakaavojen muuttamista tai vaiheasemakaavan laatimista. Tunneliin liittyvät maanpäälliset rakenteet (kuilut ja ajotunnelit) voivat edellyttää asemakaavamuutoksia sijoituessaan asemakaavoitetulle alueelle.

TUUSULAN KUNNAN LAUSUNTO

Tuusulan kunta on YVA-ohjelmavaiheessa (khall 18.11.2024 § 397) lausunut: *"YVA:ssa tulisi tarkastella tunneliosuuden osalta linjausta, joka mahdollistaa tunneliaseman toteuttamisen myös Hyrylään ja samalla Tuusulan keskustaajaman kytkemisen lähijunaliikenteen piiriin Itäradan rakentamisen yhteydessä tai erikseen myöhemmin, jotta ratayhteyden täyttä potentiaalia ei menetetä."*

Itäradan YVA-selostuksessa tutkituista vaihtoehdoista pohjoiset linjaukset ve AK, ve SP, ve SE ja ve N vastaisivat parhaiten kunnan näkemystä. Näissä vaihtoehdoissa mahdollistettaisiin myös lähiliikenneasema Keravalle, joka tukisi myös Tuusulan joukkoliikennetarjontaa. Nähtävillä olevassa YVA-

selostuksessa todetaan, että Itärata Oy on kuitenkin valinnut jatkosuunnitteluun eteläisen vaihtoehdon NE.

Tuusulan alueelle sijoittuvaan ratakäytävään, tunneliin ja tunnelirataa tukevaan infraan liittyvät, kunnalle kohdentuvat riskit, rajoitteet, vastuut ja velvollisuudet tulee hankkeen jatkosuunnittelussa hankkeen toimesta kartoittaa suunnittelu, rakentamis- ja ylläpitovaiheiden osalta. Tuusulan alueella kunnalle ja kunnallisille toimijoille kohdistuviksi ennakoidut vaikutukset tulee mahdollisuuksien mukaan estää, minimoida tai ratkaista. Kartoitusta tulee ylläpitää ajantasaisena ratahankkeen edetessä.

Tuusulan kunta edellyttää, että jatkosuunnittelussa toteutetaan Itäradan ja Lentoradan vaikutusten samanaikainen ja yhdenmukainen tarkastelu sekä tuotetaan hankkeiden yhteiset suunnitelmat haitallisten vaikutusten minimoimisesta ja estämisestä.

Tuusulan kunta mahdollistaa kaavoituksella maankäytön kehittymistä ratakäytävän alueella. Kunta haluaa hyödyntää Itäradan linjausvaihtoehtojen alueille sijoittuvat asuin-, työpaikka- ja teollisuusalueet täysimääräisesti, täysin Itäradan tunnelilinjauksesta riippumatta. Ratatunneli, rata mm. tärinä ja runkomeluvaimennustensa osalta sekä rataan liittyvät tekniset ratkaisut maan alla ja maan pinnalla tulee suunnitella ja toteuttaa siten, etteivät ne aseta rajoituksia maankäytölle tai sen laadulle Tuusulan alueella.

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta on lausunut 17.2.2026 § 18 YVA-suunnitelmasta pohjavesien ja luontoarvojen osalta. Ympäristölautakunta nosti lausunnossaan mm. sen, ettei ympäristövaikutusten arvioinnissa ole selvitetty luontoarvoja mahdollisten kuilurakennusten ja tunnelien suuaukkojen alueilta. Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan tavoin Tuusulan kunta edellyttää, että jatkotyönä tulee selvittää mahdolliset arvokkaat luontokohteet ja hankkeen vaikutukset niihin myös pienialaisemmissa rakentamisen alle sekä vaikutuksen piiriin jäävissä kohteissa.

Kaavatilanne

Tuusulan yleiskaava 2040 on hyväksytty valtuustossa 14.11.2022 ja kaava sai lainvoiman 17.12.2025. Lainvoimaisessa yleiskaavassa Etelä-Tuusulaan on merkitty liikennetunnelin ohjeellinen linjaus Uusimaa kaavan 2050 mukaiselle sijainnille. Kaavamääräyksen mukaan *"Merkinnällä osoitetaan ohjeellinen varaus maanalaiselle rautatielle. Radan rakentamisen yhteydessä tulee ottaa huomioon pohjaveden esiintyminen."* Tuusulan kunta on lausunut Lentorata Oy:lle 12.1.2026, että päivitetystä Lentoradan YVA-selostuksessa 3/25 esitetty Lentoradan linjaus ei ole kunnan näkemyksen mukaan yleiskaavan vastainen. Itäradan vaihtoehto ve NE noudattaa pitkälti samaa linjaa Tuusulan eteläosassa.

Lainvoimaiseen Tuusulan yleiskaavaan 2040 on merkitty Kulloontien ja Tuusulanväylän varrelle joukkoliikenteen laatukäytävä, joka voidaan toteuttaa myös raideliikenneyhteytenä.

Tuusulan yleiskaava on 2040 on kumonnut Hyrylän laajentumissuunnat - osayleiskaavan, Maantiekylä -osayleiskaavan, Rykmentinpuiston osayleiskaavasta Tuusulan itäväylän idänpuoleiset osat ja Sulan osayleiskaavasta Tuusulan Itäväylän kaakkoispuolella olevat alueet. Lisäksi asemakaavoitettu alue on laajentunut Tuusulan Itäväylän itäpuolelle Rykmentinportti I -asemakaavan saatua lainvoiman. Nämä tiedot tulee korjata Kaavakartat ja maankäyttö -karttasarjaan liitteeseen 7 ja selostukseen. Focus-alueen ja Ruotsinkylä - Myllykylä -osayleiskaavoja ei ole kumottu.

YVA-selostuksessa esitettyjen Itäradan vaihtoehtojen alueilla on voimassa tai vireillä useita asemakaavoja. Itäradan linjaukset kulkevat pohjoisessa likimain Mattilan vanhalla asuinalueella ja Rykmentinpuiston yritysalueella sekä etelässä Kelatien, Jusslan ja Sammonmäen työpaikka-alueilla. Näille alueille on laadittu asemakaavoja.

Lainvoimaisissa asemakaavoissa ei ole huomioitu Itäradan linjauksien mukaisia maanalaista rautatietä tai kuilu- ja ajotunnelirakenteita. Rykmentinportti I -asemakaavaan (voimaantulo 28.05.2025) on merkitty *Ohjeellisen maanalaisen rautatietunnelin linjauksen osoittava alueen osa. Rautatietunnelin vaatimukset on otettava huomioon korttelien suunnittelussa.* Lisäksi asemakaavaan on osoitettu *Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue. Alueelle saa sijoittaa maanalaisen rautatietunnelin toimintaa palvelevan kuilurakennuksen.* Merkinnät on tehty asemakaavaan Lentoradan senhetkisen linjauksen mukaan. Itäradan pohjoisempia vaihtoehtoja nämä kaavamerkinnät eivät välttämättä palvele.

Vireillä olevissa asemakaavoja tarpeelliset merkinnät voidaan ottaa huomioon. Tuusulan kunta tulee tarvittaessa päivittämään asemakaavojaan.

Kuilut ja ajotunnelit

YVA-selostuksessa on esitetty mahdollisia ajotunneleiden suuaukkoja ja kuilurakennuksia.

Ajotunneleiden ja kuilurakennusten sijoittelussa on yleisesti otettava huomioon, että Tuusulan kunta valmistelee merkittävien työpaikka-alueiden asemakaavoitusta Etelä-Tuusulassa. Tulevien työpaikka-asemakaavojen on tarkoitus sallia teollisuus-, tuotanto- ja varastotoimintojen lisäksi kaupallisia toimintoja. Kuilurakennusten sijoittamisessa tulee huomioida työpaikka-alueiden toiminnot (esim. kemikaalivarastointi, tuotantotoiminnot ja niihin liittyvät tavara- ja materiaalitoimitukset).

Yleisesti tunnelilouhintatyön aikaisen raskaan liikenteen lisääntymisen voi olettaa vaikuttavan kuljetuskaluston liikkumisessa käytettävien väylien liikenneturvallisuuteen. Jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota siihen, että ajotunneliväylien liittyminen maanpäälliseen väylästään toteutetaan tavalla, joka ei kuormita jo nykyisin liikenneturvallisuuden kannalta haastavia liittymäalueita, sekä tavalla, joka ei tuota monimutkaisia, hankalasti hahmotettavia liikennejärjestelyjä.

Lammaskaskentien ajotunnelin sijoituessa Focus-osayleiskaavan lentoliikenteelle varatulle alueelle, tulee ratkaisun toteutuksesta neuvotella maanomistaja Finavian kanssa.

Esitetty eteläisin kuilurakennus Tuusulan kunnan alueella sijoittuu Kulomäentien (mt 152) ja Vanhan Tuusulantien (mt 11556) liittymään. Liittymäaluetta tullaan tarkastelemaan ja suunnittelemaan maantiejärjestelyjen osalta maantie 152 jatkeen (Kehä IV) tiesuunnittelun yhteydessä. Ratahankkeen tulee varautua tarkastelemaan kuiluun liittyvät järjestelyt uudelleen tiesuunnittelun yhteydessä.

Muottikujan länsipään tuntumaan osoitettu mahdollinen ajotunnelin suuaukko sijoittuu asemakaava-alueen reunalle, juuri sen ulkopuolelle. Alueella on voimassa Ruotsinkylän osayleiskaava ja siinä maa- ja metsätalousalueen erityisalue MTE-1. Alue on varattu Metsäntutkimuslaitoksen tarpeita varten ja alueella saa rakentaa toiminnan kannalta tarpeellisia rakennuksia ja laitteita.

Muottikuja on nykyisin kapeimmillaan noin 5 metrin tonttikatu, jota ei ole mitoitettu suunnitelluille kiviaineskuljetuksille. Jatkosuunnittelussa katu tulee tarvittavien parannusten osalta varautua suunnittelemaan ja toteuttamaan ratahankkeen toimesta. Vaihtoehtoisesti ajotunnelia varten tulee toteuttaa oma väylä Kelatien asemakaava-alueen ulkopuolelle.

Itäväylän ja Fallbackantien risteyksen mahdollisen ajotunnelin (linjausvaihtoehdot AK, SP, SE, N) suuaukon läheisyydessä kunta toteuttaa Sulankaari-kadun liittämisen Fallbackantiehen siten, että syntyy nelihaarainen Fallbackantie/Tuotantie/Sulankaari -liittymä, joka liikennevalo-ohjataan. Myös Telitie -katu liittyy Fallbackantiehen ajotunneli suunnitellussa sijainnissa. Mahdollinen Itäradan ajotunneli ei saa estää katujärjestelyjen olemassa oloa, käyttöä tai toimivuutta. Moottoriajoneuvoliikenteen lisäksi Fallbackantie sivukatuineen on oleellista paikallisen jalankulun ja pyöräilyn reitistöä. Fallbackantien käytävä on myös seudullinen pääreitti Helsingin seudun pyöräliikenteen pääverkolla, ja sitä tulee jatkossakin kehittää tässä roolissa. Ajotunneli ei saa myöskään vaarantaa Vähä-Muorin pohjavesialueen tai Harminsuo- Harminkallio-Matkoissuon arvoja, eikä yksityisten talousvesikaivoja.

Mäyräkorven eteläisen mahdollisen ajotunnelin (linjausvaihtoehdot AK, SP, SE, N) suuaukon alueella on vireillä Rykmentinpuiston keskiosan yleissuunnitelma. Yleissuunnitelmaluonnos on ollut nähtävillä alkukesällä 2025. Yleissuunnitelmaa ei edistetä tällä valtuustokaudella. Luonnoksessa Mäyräkorpeen ja Sammalkalliolle on tutkittu asumisen ja työpaikkojen alueita. Mahdollinen ajotunnelin sijainti tulee myöhemmässä vaiheessa sovittaa tarkemmin vastaamaan kunnan suunnitelmia.

Esittelijä	kuntakehitysjohtaja Andersson Albert
Päätösehdotus	Kuntakehityslautakunta päättää ehdottaa kunnanhallitukselle, että kunnanhallitus päättää antaa selostusosan mukaisen lausunnon Itärata Oy:n Itärata hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (Lupa- ja valvontaviraston diaarinumero LVV-U/20947/2026). Lisäksi kuntakehityslautakunta päättää tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.
Päätös	Kuntakehityslautakunta päätti ehdottaa kunnanhallitukselle, että kunnanhallitus päättää antaa selostusosan mukaisen lausunnon Itärata Oy:n Itärata hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (Lupa- ja valvontaviraston diaarinumero LVV-U/20947/2026). Lisäksi kuntakehityslautakunta päätti tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.